

NARODNA BANKA SRBIJE

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

27. septembar – 1. oktobar 2021.

Sektor za monetarne i devizne operacije
Odeljenje za devizne rezerve
Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Oktobar 2021.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1 Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa 1. 10. 2021	Promena u %	
			1w	YoY
S&P 500	SAD	4.357,04	-2,21%	28,88%
Dow Jones Industrial	SAD	34.326,46	-1,36%	23,40%
NASDAQ	SAD	14.566,70	-3,20%	28,61%
Dax 30	Nemačka	15.156,44	-2,42%	19,05%
CAC 40	Francuska	6.517,69	-1,82%	35,11%
FTSE 100	Velika Britanija	7.027,07	-0,35%	19,52%
NIKKEI 225	Japan	28.771,07	-4,89%	24,09%
Shanghai Composite*	Kina	3.568,17	-1,24%	10,88%

* Nivo indeksa na dan 30. 9. 2021.

Izvor: Bloomberg.

1.3 Kretanja na deviznom tržištu

EUR				USD			
Kurs	Promena EUR u %			Kurs	Promena USD u %		
	1w	YoY			1w	YoY	
EUR/USD	1,1597	-1,02%	-1,26%	USD/EUR	0,8623	1,03%	1,28%
EUR/GBP	0,8552	-0,15%	-6,12%	USD/GBP	0,7374	0,86%	-4,91%
EUR/CHF	1,0783	-0,48%	-0,07%	USD/CHF	0,9298	0,53%	1,20%
EUR/JPY	128,72	-0,80%	3,83%	USD/JPY	111,00	0,23%	5,16%
EUR/CAD	1,4664	-1,15%	-6,08%	USD/CAD	1,2645	-0,14%	-4,89%

Izvor: Bloomberg.

1.4 Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EURIBOR			LIBOR								
	Nivo u %	Promena u b.p.		Nivo u %	Promena u b.p.		Nivo u %	Promena u b.p.		Nivo u %	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	-0,57%	-0,2	-0,1	0,05%	0,0	-3,0	0,05%	0,0	-0,1	-0,71%	0,5	0,1
1M	-0,56%	-0,4	-2,8	0,08%	-1,0	-7,3	0,05%	-0,1	0,3	-0,79%	-0,3	1,7
3M	-0,55%	-0,4	-4,9	0,13%	0,1	-10,1	0,08%	-0,2	2,4	-0,76%	-1,3	1,7
6M	-0,53%	-0,3	-4,6	0,16%	0,2	-10,3	0,16%	1,9	7,7	-0,71%	0,1	1,2
12M	-0,49%	0,0	-4,5	0,23%	0,5	-12,5	0,37%	3,1	21,8	-0,58%	-0,3	1,4

* EURIBOR i LIBOR za ročnosti od 1 do 12 meseci, a €STR, SOFR, SONIA i SARON za O/N.

Izvor: Bloomberg.

1.5 Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T4 (u %)
Evropska centralna banka	-0,5	-0,10	12. 9. 2019.	28. 10. 2021.	-0,50
Federalne rezerve SAD	0,00–0,25	-1,00	15. 3. 2020.	3. 11. 2021.	0,00–0,25
Banka Engleske	0,10	-0,15	19. 3. 2020.	4. 11. 2021.	0,10
Banka Kanade	0,25	-0,50	27. 3. 2020.	27. 10. 2021.	0,25
Narodna banka Švajcarske	-0,75	-0,50	15. 1. 2015.	16. 12. 2021.	-0,75

* RKS na poslednji dan izveštajnog perioda; kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB (RKS je 0,00%).

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je oslabio za 1,02% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD kretao se u rasponu od 1,1563 do 1,1731 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,1571 do 1,1702 (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

Tokom ovog izveštajnog perioda brojni faktori su uticali na kretanja na deviznim tržištima (cene energenata, *Evergrande*, gornja granica američkog duga, delta varijanta virusa korona ...). Ipak, najveći uticaj su imale reakcije tržišta nakon prošlonedeljnog sastanka FED-a.

Tokom čitave nedelje dolar je gotovo konstantno jačao prema evru i drugim najvažnijim valutama, podstaknut rastom prinosa na državne obveznice SAD usled daljeg rasta očekivanja da će FED uskoro početi s pooštavanjem monetarne politike. Na jačanje američke valute i slabljenje evra dodatno su uticali i nagoveštaji potencijalne energetske krize, posebno u Evropi, što bi moglo snažno da podstakne dodatni rast inflacije.

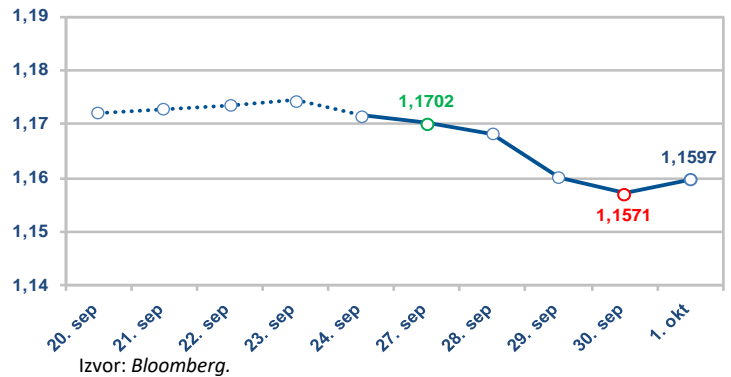
Prinosi na referentne desetogodišnje američke obveznice naglo rastu od kraja prošle nedelje, nakon sastanka FED-a na kome je signalizirano da će uskoro početi sa smanjivanjem mesečne kupovine aktive (najverovatnije već u novembru), dok su sve veća očekivanja na tržištu da će i do povećanja kamatne stope doći ranije nego što se očekivalo, odnosno već krajem 2022. godine. Prinosi na desetogodišnje američke HoV su ove nedelje premašili psihološku granicu od 1,5%, čineći dolar atraktivnijim za ulaganje.

Evro oslabio prema dolaru za 1,02%; kurs EUR/USD ispod 1,16 prvi put od jula 2020.

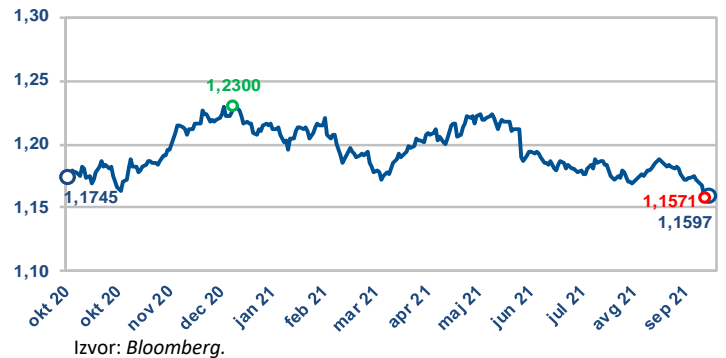
Istovremeno, dolar je jačao i kao valuta sigurnog utočišta, jer na tržištu postoji bojazan od usporavanja globalnog privrednog rasta i daljeg rasta cena energenata, kao i činjenice da bi FED mogao početi sa smanjivanjem stimulativnih mera baš u takvim okolnostima. Pored toga, učesnike na tržištu brinu i moguće negativne posledice na američku ekonomiju ako se zatvori deo javnih službi u slučaju izostanka dogovora u Kongresu oko podizanja granice javnog duga. Na jačanje dolara sredinom nedelje dodatno je uticala i pojačana tražnja usled zauzimanja pozicija i rebalansiranja portfolija na kraju meseca i trećeg tromesečja ove godine. U takvim okolnostima kurs EUR/USD se u drugoj polovini nedelje spustio ispod nivoa od 1,16 dolara za evro, vrednosti na kojima se poslednju put nalazio još u julu 2020. godine (1,1563 dolara za evro).

Ekonomski podaci iz SAD objavljeni u četvrtak pokazali su da je nastavljen privredni rast u drugom tromesečju, ali su podaci s tržišta rada malo umanjili optimizam oko tempa oporavka ovog sektora. Stopa rasta BDP-a u SAD iznosi 6,7% (anualizovano) u odnosu na prethodno tromesečje, nakon 6,3% u prvom tromesečju. Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD (u toku nedelje koja se završila 25. septembra) neočekivano je povećan treću nedelju zaredom i iznosio je 362 hiljade (očekivano 330 hiljada, prethodne nedelje 351 hiljada).

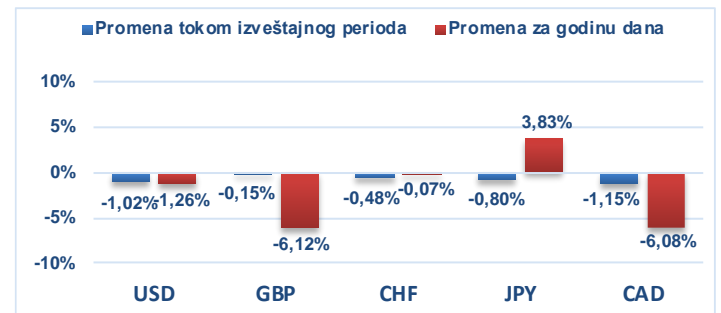
1.6 Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

1.7 Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8 Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Poslednjeg radnog dana nedelje, koji je istovremeno bio i prvi radni dan u oktobru i četvrtom tromesečju, dolar je prvi put tokom ovog izveštajnog perioda blago oslabio na dnevnom nivou, jer su investitori iskoristili priliku za realizaciju profita, ali se kurs EUR/USD ipak zadržao ispod 1,1600 dolara za evro i izveštajni period završio na nivou od 1,1597 američkih dolara za evro.

Državne obveznice SAD

Prinosi državnih obveznica SAD tokom izveštajnog perioda nisu se znatnije promenili. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za 3 b.p. (na 0,24%), dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za oko 1 b.p. (na 1,46%).

Početak nedelje prinosi državnih obveznica nastavili su da rastu usled daljeg rasta očekivanja da bi FED uskoro mogao da počne s pooštavanjem monetarne politike, što je u skladu sa signalima koje je predsednik FED-a Paul dao nakon poslednjeg sastanka FED-a prethodne nedelje. U drugoj polovini nedelje prinosi su se skoro vratili na nivo s kraja prethodne nedelje kao posledica neizvesnosti oko budžetskih pregovora u Vašingtonu i rebalansiranja portfolija na kraju trećeg tromesečja.

Stopa rasta BDP-a u SAD, prema konačnoj proceni za drugo tromesečje, iznosila je 6,7% (anualizovano) u odnosu na prethodno tromesečje, što je blago iznad preliminarne procene (6,6%), a nakon 6,3% u prvom tromesečju. Stopa rasta BDP-a u trećem tromesečju verovatno je nešto niža (oko 4%), usled poslednjeg talasa epidemije delta varijante virusa i problema na strani ponude, dok se u poslednjem tromesečju ponovo može očekivati nešto brža stopa rasta (oko 6%).

Stopa rasta PCE deflatora u avgustu je iznosila 0,4% u odnosu na prethodni mesec, odnosno 4,2% za poslednju godinu dana. Bazni PCE indeks, koji isključuje cene hrane i energenata i predstavlja pokazatelj inflacije kome FED pridaje naročitu važnost, u avgustu je povećan za 0,3%, odnosno za 3,6% u odnosu na isti mesec prethodne godine. Ovi podaci bili su blago iznad očekivanja (za 0,1 p.p.) i u skladu sa stopama rasta u prethodnom mesecu, ukazujući na to da su inflatorni pritisci u SAD zadržani na visokom nivou, pre svega usled ograničenja na strani ponude, kao i da bi na tom nivou mogli ostati duže od prethodnih očekivanja.

Paul: Brži rast cena i poteškoće pri zapošljavanju mogli bi biti trajniji nego što se predviđalo

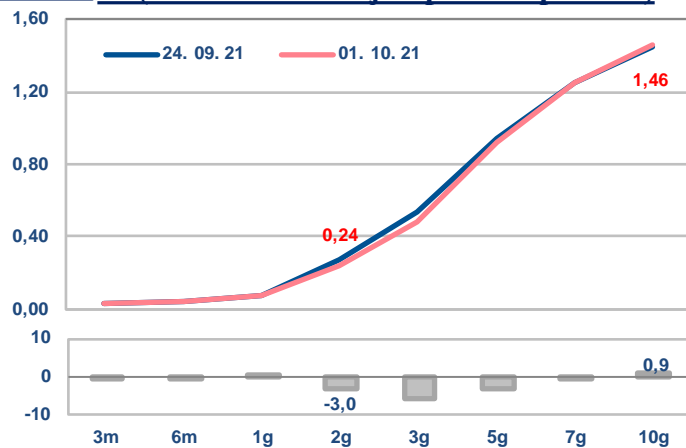
ISM indeks proizvodnog sektora u SAD u septembru je imao vrednost od 61,1, što je nešto iznad očekivanja (59,5) i vrednosti u prethodnom mesecu (59,9), ukazujući na nastavak snažne ekspanzije šesnaesti mesec zaredom, a rast je zabeležen kod svih 17 grana u okviru ovog sektora.

Lična potrošnja, koja čini oko dve trećine BDP-a SAD, u avgustu je povećana za 0,8% u odnosu na prethodni mesec, što je blago iznad očekivanih 0,7% i nakon -0,1% u julu (revidirano sa +0,3%). Podaci ukazuju na to da je visoka inflacija u SAD u prethodnim mesecima uticala na smanjenje kupovne moći stanovništva, a time i na zaustavljanje rasta potrošnje tokom trećeg tromesečja, kao i da su se potrošači okrenuli ka robi (sa usluga) zbog zabrinutosti zbog poslednjeg talasa epidemije.

Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u toku protekle nedelje (koja se završila 25. septembra) iznosio je 362 hiljade, što je iznad očekivanja (330 hiljada) i 351 hiljade, koliko je iznosio prethodne nedelje. Neočekivano povećanje broja novih prijava, treću nedelju zaredom, najviše je posledica povećanja broja prijava u Kaliforniji, što se povezuje sa završetkom pandemijskog programa pomoći nezaposlenima početkom septembra. Broj nezaposlenih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u prethodnoj nedelji (do 18. septembra) blago je smanjen, na 2,8 mln.

1.9

Kriva prinosa državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

Izvor: Bloomberg.

promena (u baznim poenima)

1.10

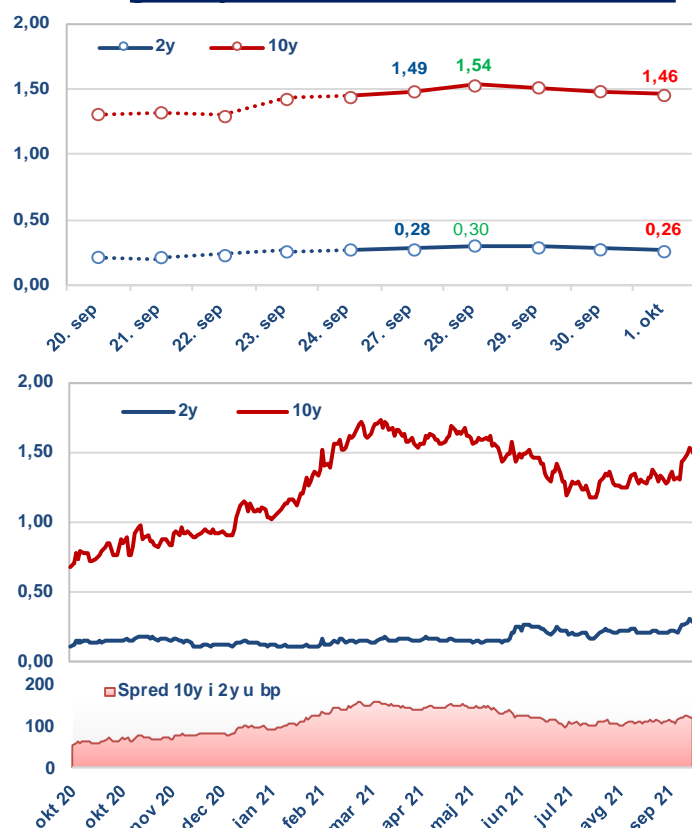
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta BDP-a, anualizovano, T/T, finalno	2T	6,6%	6,7%	6,6%
Lična potrošnja	Avg.	0,7%	0,8%	-0,1%
Stopa rasta PCE deflatora, G/G	Avg.	4,2%	4,3%	4,2%

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda, prinosi nemačkih državnih obveznica nisu znatnije promjenjeni, nakon većeg rasta u prethodnom periodu, usled očekivanja tržišnih učesnika da bi vodeće centralne banke, uključujući i ECB, mogle uskoro da započnu sa smanjenjem stimulativnih mera. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 1 b.p., na $-0,71\%$, dok je prinos desetogodišnje obveznice zadržan na $-0,23\%$.

Predsednica ECB-a Kristin Lagard na godišnjem forumu centralnih banaka rekla je da se ekonomija zone evra oporavlja ubrzano, ali da su se problemi u lancima snabdevanja pojavili u ranoj fazi ekonomskog ciklusa, utičući na brži rast inflacije. ECB inflaciju vidi kao privremenu posledicu ponovnog otvaranja ekonomija, dok strukturne promene mogu uticati i na brži, ali i na sporiji rast cena. Prema trenutnim procenama ECB-a, bazna inflacija iznosiće $1,5\%$ u 2023, dok analitičari najvećih banaka očekuju rast inflacije na 2% tek za pet godina.

Stopa inflacije u zoni evra u septembru je iznosila $3,4\%$ u odnosu na isti mesec prethodne godine (očekivano $3,3\%$, prethodni mesec $3,0\%$), što je najviša stopa rasta za poslednjih 13 godina. Po zemljama, Nemačka beleži rast cena od $4,1\%$, Francuska $2,7\%$, Italija 3% , a Španija $4,0\%$. Na rast ukupne inflacije najviše je uticao rast cena energenata ($17,4\%$ g/g u odnosu na $15,4\%$ na kraju prethodnog meseca). Pored toga, raste i bazna inflacija, sa $1,6\%$ u avgustu na $1,9\%$ u septembru, ali je ovaj rast dobrim delom posledica manjeg učešća kategorije koja se odnosi na turističke pakete u odnosu na prošlu godinu, koja beleži sezonski pad cena. Pored efekata baze, inflacioni pritisci rastu kao posledica problema u lancima snabdevanja, odnosno nedostataka materijala i sirovina i nedovoljne proizvodnje za trenutnu snažnu tražnju, ali i zbog rasta cena onih usluga koje su zabeležile veći pad tokom restriktivnih mera uvedenih zbog pandemije. Međutim, za održivi rast cena neophodan je značajniji rast zarada.

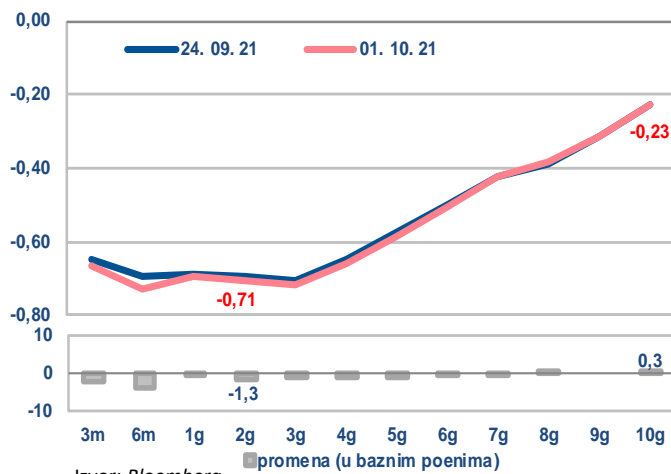
Stopa inflacije u zoni evra u septembru iznosila $3,4\%$, najviše za poslednjih 13 godina

Stopa nezaposlenosti u zoni evra iznosila je $7,5\%$ u avgustu, što je ispod julskih $7,6\%$. Najviša stopa nezaposlenosti bila je tokom avgusta 2020. ($8,6\%$), a najniža u martu te godine ($7,1\%$). Među najvećim ekonomijama zone evra, stopa nezaposlenosti je nepromenjena u Nemačkoj ($3,6\%$), Francuskoj ($8,0\%$) i Italiji ($9,3\%$), dok je u Španiji smanjena (sa $14,5\%$ na $14,0\%$). Podaci ukazuju na nastavak solidnog oporavka tržišta rada u zoni evra sa otvaranjem ekonomija, što otvara prostor za postepen rast zarada. Programi podrške zapošljavanju uvedeni prošle godine kako bi se smanjile negativne posledice pandemije na tržište rada uskoro bi mogli biti smanjeni ili čak i obustavljeni, što bi usporilo pad nezaposlenosti ili bi čak porasla.

Pokazatelj ekonomskog sentimenta (ESI) u septembru je ostao nepromenjen u EU ($116,6$) i stabilan u zoni evra ($+0,2$ poena, na $117,8$). Poverenje je poboljšano u građevinskom sektoru i među potrošačima, koje je bilo neutralisano pogoršanjem poverenja u uslužnom i maloprodajnom sektoru, dok je sentiment u industrijskom sektoru ostao nepromenjen. Među najvećim ekonomijama EU, indeks je povećan u Španiji ($+1,7$), Nemačkoj ($+0,8$), Holandiji ($+0,6$) i Poljskoj ($+0,6$), dok je smanjen u Francuskoj ($-1,3$) i u Italiji (za $-0,9$ poena).

1.12

Kriva prinosa državnih obveznica Nemačke (benčmark izdanja s početka perioda)

1.13

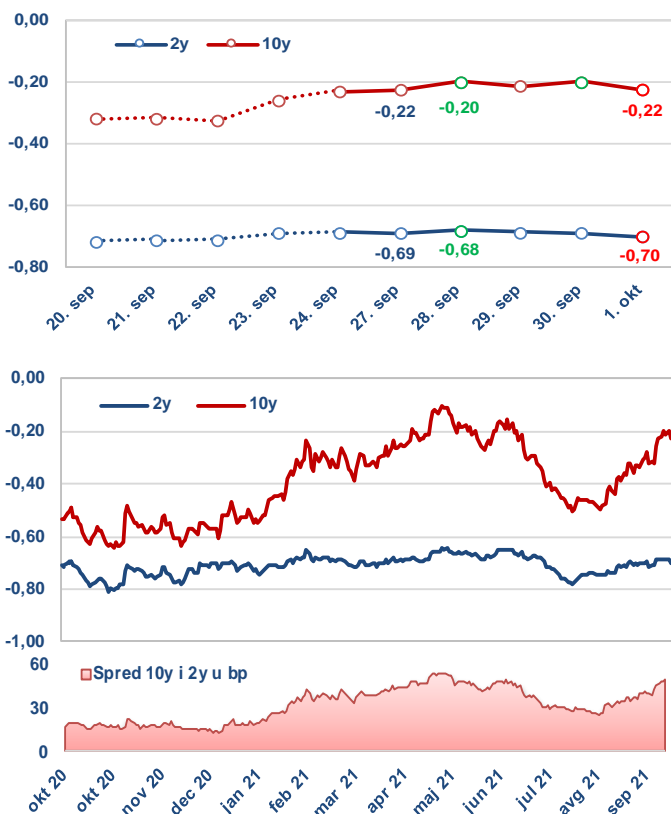
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Indikator	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Stopa rasta cena, zona evra, preliminarno, G/G	Sep	3,3%	3,4%	3,0%
Stopa nezaposlenosti, zona evra	Avg	7,5%	7,5%	7,6%
Indeks ekonomskog poverenja, zona evra	Sep	117,0	117,8	117,6

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

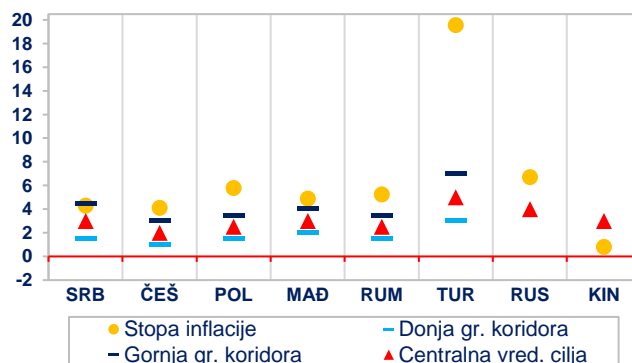
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)*	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (kraj T4, %)*
Srbija (NBS)	1,00	-0,25	10. 12. 2020.	7. 10. 2021.	1,05
Češka (CNB)	1,50	0,75	30. 9. 2021.	4. 11. 2021.	1,35
Poljska (NBP)	0,50**	0,40	6. 10. 2021.	3. 11. 2021.	0,15
Mađarska (MNB)	1,65	0,15	21. 9. 2021.	19. 10. 2021.	1,95
Rumunija (NBR)	1,50**	0,25	5. 10. 2021.	9. 11. 2021.	1,40
Turska (CBRT)	18,00	-1,00	23. 9. 2021.	21. 10. 2021.	17,80
Rusija (CBR)	6,75	0,25	10. 9. 2021.	22. 10. 2021.	7,05
Kina (PBoC)	4,35	-0,25	23. 10. 2015.	n/a	4,30

Izvor: Bloomberg / *T4 2021. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu anketa iz septembra 2021, osim za Češku, Mađarsku, Rumuniju (anketa iz avgusta) i Srbiju (anketa iz jula).** Promena je nastala nakon izveštajnog perioda i biće obuhvaćena narednim nedeljnim izveštajem.

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

Centralna banka Češke je 30. septembra povećala referentnu kamatnu stopu za 75 b.p., na nivo od 1,5%, što je iznad očekivanja tržišnih učesnika (očekivano je povećanje od 50 b.p.). Ovo je najveće povećanje referentne stope u poslednje 24 godine, ali i treće povećanje referentne stope ove centralne banke u toku ove godine (na prethodna dva sastanka referentna stopa je povećana za po 25 b.p.). Kao osnovni razlog povećanja referentne stope centralna banka Češke navodi se visoka stopa inflacije, koja je u avgustu dostigla nivo od 4,1% YoY (nakon nivoa od 3,4% YoY iz jula ove godine), što je znatno iznad ciljane stope inflacije od 2% i ujedno i najviša stopa inflacije u poslednjih 13 godina. Pored toga, ekonomski pokazatelji i dalje ukazuju na odlične performanse tržišta rada u Češkoj. Guverner Jirži Rusnok izjavio je da će u narednih nekoliko tromesečja postojati snažni inflatorni rizici, kao i da su novembarske projekcije ključne za odluku o dinamici pooštavanja monetarne politike. S druge strane, ministar finansija Češke Alena Šilerova u toku ovog meseca konstantno je kritikovala vođenje restriktivne monetarne politike, a nakon sastanka je izjavila da ona ne smatra da je povećanje referentne kamatne stope rešenje za povišenu inflaciju prouzrokovanu zastojećima u lancima snabdevanja. Češka kruna je na dan sastanka, nakon povećanja referentne kamatne stope većeg od očekivanog, aprecirala prema evru za 0,7%.

Prema preliminarnoj proceni, stopa inflacije u Poljskoj za septembar iznosi 5,8% YoY, što je iznad očekivanja tržišnih učesnika od 5,5% YoY. Na stopu inflacije najveći uticaj imali su rast cena prehrambenih proizvoda (4,4% YoY), električne energije (7,2% YoY) i goriva (28,6% YoY).

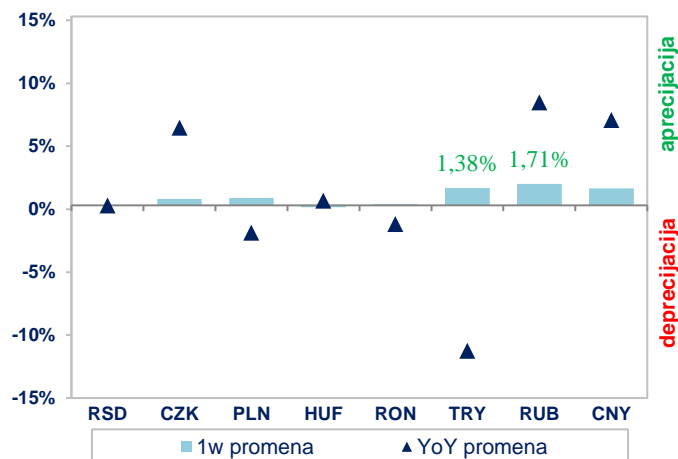
Viceguverner centralne banke Mađarske Barnabas Virag naveo je da ova banka planira nastavak ciklusa povećanja referentne kamatne stope za 15 b.p. mesečno, nakon tri povećanja od 30 b.p. na sastancima održanim u periodu između juna i avgusta ove godine. Takođe, on je dodao i da će Banka uticati na smanjenje likvidnosti forinte putem deviznih svopova na dinamičniji način nego ranije.

Stopa rasta BDP-a Češke u T2 revidirana je naniže za 10 b.p., na 8,1% YoY (s prethodno procenjenih 8,2% YoY).

Stopa rasta industrijske proizvodnje u Hrvatskoj u avgustu bila je na nivou od 5,2% međugodišnje, što je ispod nivoa od 3,9% iz jula ove godine.

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS)

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (približna ročnost: 10G)

Emitent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija (2032)	3,630	7,0	-42,0
Češka (2031)	2,075	11,6	128,3
Poljska (2030)	2,211	16,9	89,3
Mađarska (2033)	3,354	22,4	99,2
Rumunija (2030)	4,412	42,3	79,4
Turska (2031)	17,720	0,0	508,0
Rusija (2030)	7,350	6,0	115,5
Kina (2030)	2,873	0,6	-26,1

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Reuters).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda, cena zlata je zabeležila rast od 0,48% i kretala se u rasponu od 1.724,74 do 1.759,48 američkih dolara po finoj unci zlata (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

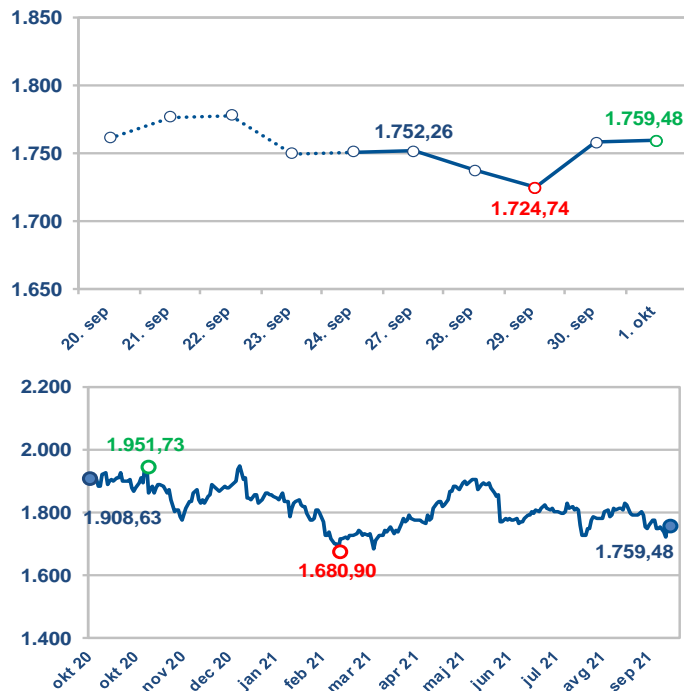
Na rast cene zlata tokom posmatranog perioda uticali su: povećana inflatorna očekivanja u SAD, strah od prelivanja dužničke krize kompanije *Evergrande Group*, druge najveće kompanije za nekretnine u Kini (koja ima probleme da plati svoje dugove, od oko 310 mlrd USD), kao i usvajanje zakona o nastavku finansiranja vlade SAD do 3. decembra (zbog isteka tekućeg budžeta za finansiranje rada vladinih službi).

Cena zlata porasla za 0,48% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 1.759,48 dolara po unci

Na pad cene zlata do sredine posmatranog perioda uticali su: rast vrednosti dolara, rast stopa prinosa na državne obveznice SAD, kao i očekivanja da će FED u novembru otpočeti program ogromnog otkupa obveznica (*tapering*). Pored oštih poruka FED-a u pravcu zatezanja monetarne politike (uz moguće povećanje nivoa referentne kamatne stope u toku 2022), veliki rast cena akcija i neizvesnost iz Kine znatno su uticali na povećanje tražnje za dolarom, što je indirektno smanjivalo cenu zlata.

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

Izvor: Bloomberg.

Nafta

Tokom izveštajnog perioda zabeležen je rast cene nafte tipa *brent* od 2,43%, koja se kretala u rasponu od 77,89 do 79,55 američkih dolara po barelu (vrednost na kraju dana, *Bloomberg Composite London*).

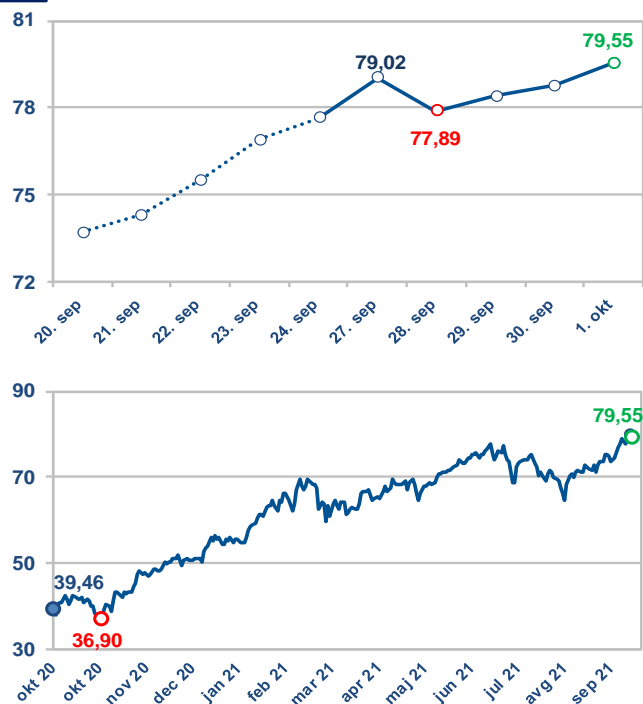
Na rast cene nafte tokom posmatrane nedelje uticali su: prekidi u proizvodnji nafte u SAD nakon dva uragana, hladno vreme na severnoj hemisferi, naznake otvaranja ekonomija Japana i Australije, intenziviranje broja letova, brži rast tražnje od ponude, kao i energetske krize u Evropi (nestašica gasa širom Evrope) i Kini (rast globalne potražnje i nedostatak uglja doveli su do nestanka struje na visokoindustrijalizovanom severoistoku Kine).

Cena nafte porasla za 2,43% i na kraju posmatranog perioda iznosila 79,55 dolara po barelu

Na ograničenje većeg rasta cene nafte tokom posmatranog perioda uticali su: jačanje vrednosti dolara, izveštaji Američkog instituta za naftu (*API*) i Američke agencije za informacije o energetici (*EIA*) o povećanju nivoa zaliha sirove nafte u SAD, mogućnost da *OPEC+* pojača planirano uvećanje proizvodnje kako bi ublažio zabrinutost oko snabdevanja, zabrinutost zbog usporavanja kineske ekonomije, kao i povećanje broja aktivnih naftnih platformi u SAD, prema podacima američke kompanije *Baker Hughes*.

3.2

Cena nafte tipa *brent* (USD po barelu)

Izvor: Bloomberg.